

Social- och hälsovårdsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa i syfte att främja mottagande av kortvarigt arbete

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa i syfte att främja mottagande av kortvarigt arbete (RP 220/2018 rd): Ärendet har remitterats till social- och hälsovårdsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Marjaana Maisonlahti, social- och hälsovårdsministeriet
- äldre regeringssekreterare Timo Meling, arbets- och näringsministeriet
- specialforskare Tuomas Matikka, Statens ekonomiska forskningscentral
- jurist Eeva Vartio, Folkpensionsanstalten
- ekonomisk expert Heikki Taulu, Akava ry
- expert Mikko Räsänen, Finlands näringsliv rf
- socialpolitisk chef Pirjo Väänänen, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- verksamhetsledare Niina Jussila, Arbetslöshetskassornas Samorganisation rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Företagarna i Finland rf
- Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf
- Työttömien Keskusjärjestö ry.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om utkomstskydd för arbetslösa ändras.

Det föreslås att lagen om utkomstskydd för arbetslösa ändras så att den inkomst som intjänats av en arbetssökande som sysselsatts i kortvarigt lönearbete eller deltidslönearbete jämkas med arbetslöshetsförmånen under den ansökningsperiod för förmånen då inkomsten betalas. I propositionen föreslås det också preciseringar i fråga om hur den utförda arbetstiden ska jämföras med den arbetstid som utgör gräns för den jämkade förmånen. Denna arbetstid får vara högst 80 procent av arbetstiden för en heltidsanställd i uppgiften.

Betänkande ShUB 18/2018 rd

Syftet med propositionen är att främja partiell sysselsättning och mottagande av kortvarigt arbete. Syftet är också att främja användbarheten i fråga om det inkomstregister som avses i lagen om inkomstdatasystemet i en situation där arbetslöshetsförmånen betalas jämkad.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2019 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 april 2019.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Regeringen föreslår ändringar i utbetalningen av jämkad arbetslöshetsförmån för att ge bättre incitament för partiell sysselsättning och mottagande av kortvarigt arbete. Ett annat mål är att förbättra inkomstregistrets användbarhet vid utbetalningen av jämkad arbetslöshetsförmån. Dessa ändringar är viktiga och understöds av utskottet.

Enligt propositionen ska den inkomst som intjänats av en arbetssökande som sysselsatts i kortvarigt lönearbete eller deltidslönearbete jämkas med arbetslöshetsförmånen under den ansökningsperiod för förmånen då inkomsten betalas. I dag jämkas arbetslöshetsförmånen med en arbetssökandes inkomst under den ansökningsperiod för förmånen då inkomsten har intjänats. Det har lett till att arbetslöshetsförmånen har jämkats utifrån inkomst som en arbetssökande redan har intjänat trots att han eller hon kanske ännu inte har fått den. Genom övergången till jämkning enligt utbetalningsprincipen riktas arbetslöshetsförmånen till perioder när löneinkomsten har varit mindre.

Utskottet anser att ändringen är befogad, eftersom den klarlägger utbetalningen av jämkad arbetslöshetsdagpenning och gör den mer rättvis och begriplig från de arbetslösas synpunkt. Beloppet av jämkad dagpenning som betalas ut ändras inte, men förmånen infaller tidsmässigt bättre än i dag med tanke på inkomsterna. Dessutom minskar ändringen sådana avbrott och dröjsmål vid utbetalningen av arbetslöshetsförmån som beror på att den arbetssökande sysselsatts i kortvarigt lönearbete eller deltidslönearbete och förbättrar således incitamenten för en arbetslös att ta emot ett tillfälligt eller kortvarigt jobb.

Förutom att incitamenten för att ta emot arbete ökar, anser utskottet att det är bra att det nationella inkomstregistret genom övergången till jämkning enligt utbetalningsprincipen blir mer användbart, då det kan användas som källa för löneuppgifterna. Ett mer användbart register minskar den administrativa bördan för utbetalare av arbetslöshetsförmån. När systemet blir tydligare minskar också behovet av rådgivning för utbetalare av arbetslöshetsförmån. Övergången till jämkning enligt utbetalningsprincipen ändrar emellertid utbetalningen av arbetslöshetsförmåner på ett väsentligt sätt. Därför anser utskottet det viktigt att utbetalarna får anvisningar om ändringarna i god tid innan lagen träder i kraft.

Enligt uppgifter till utskottet är det svårt att i efterhand bedöma konsekvenserna av övergången till jämkning enligt utbetalningsprincipen på ett tillförlitligt sätt, eftersom ikraftträdandet inte sker stegvis och det inte går att separera konsekvenserna av ändringen från andra faktorer, till ex-

Betänkande ShUB 18/2018 rd

empel den allmänna sysselsättningsutvecklingen. Trots det anser utskottet att det är viktigt att efter reformen följa hur de arbetssökande får jobb. Det är också viktigt att systemet för utkomstskydd för arbetslösa utvecklas ytterligare för att minska eventuella incitamentsproblem och göra systemet tydligare.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Social- och hälsovårdsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 220/2018 rd utan ändringar.

Helsingfors 30.11.2018

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Krista Kiuru sd
vice ordförande Hannakaisa Heikkinen cent
medlem Outi Alanko-Kahiluoto gröna
medlem Arja Juvonen saf
medlem Anneli Kiljunen sd
medlem Anne Louhelainen blå
medlem Ulla Parviainen cent
medlem Aino-Kaisa Pekonen vänst
medlem Pekka Puska cent
medlem Veronica Rehn-Kivi sv
medlem Kristiina Salonen sd
medlem Sari Sarkomaa saml
medlem Martti Talja cent
ersättare Mia Laiho saml.

Sekreterare var

utskottsråd Sanna Pekkarinen.